

МОН УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(УНУ)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії УНУ

 Олена НЕПОЧАТЕНКО

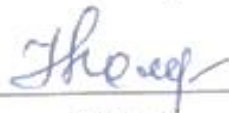
« 11 » квітня 2025 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з іноземної мови

для конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня
доктора філософії

Голова предметної комісії

(підпис)

Наталія КОМІСАРЕНКО

Умань – 2025

Укладачі: к. пед. н., доцент Наталія Комісаренко; к. філол. н., доцент Яна БЕЧКО; к. пед. н., доцент Олег ЛАЗАРЄВ.

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту (протокол № 5 від 08 квітня 2025 р.).

Схвалено вченою радою факультету менеджменту (протокол № 5 від 10 квітня 2025 р.).

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Характеристика змісту програми.....	6
2. Вимоги до мовленнєвої компетенції з іноземної мови для вступників до аспірантури.....	8
3. Порядок проведення вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури....	11
4. Структура екзаменаційного білета.....	12
5. Перелік розмовних тем для підготовки до вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури.....	13
6. Орієнтовний перелік тем граматичного матеріалу з англійської мови для підготовки до вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури.....	14
7. Орієнтовний перелік тем граматичного матеріалу з німецької мови для підготовки до вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури.....	16
8. Орієнтовний перелік тем граматичного матеріалу з французької мови для підготовки до вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури.....	17
9. Критерії оцінювання вступного іспиту до аспірантури.....	19
10. Список рекомендованої літератури.....	20

ВСТУП

В умовах сучасного глобалізованого світу, основними ознаками якого є інформація і комунікація, володіння іноземними мовами стало невід'ємним складником підготовки фахівців вищої кваліфікації. Нові інформаційні технології, які надають можливість пошуку необхідної для написання дисертаційного дослідження наукової інформації, потребують від науковців не тільки вдосконалення мовленнєвих навичок (говоріння, читання, аудіювання, письма), а й здатності швидко та якісно переробляти великі обсяги фахової інформації, адекватно перекладати необхідний іншомовний матеріал рідною мовою і навпаки, а також стисло викладати його зміст у формі статті, реферату, анотації тощо.

Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, передбачено складання вступниками до аспірантури вступного іспиту з однієї з іноземних мов на вибір.

Вимоги вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури відповідають рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, що передбачає розуміння основної ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, у тому числі й спеціалізовані дискусії вступника; здатність швидко та спонтанно спілкуватися іноземною мовою, не завдаючи труднощів жодній із сторін; уміння чітко, детально висловлюватися на широке коло тем, висловлювати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи «за» і «проти»

Вступний іспит з іноземної мови (англійської, німецької, французької) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови для підвищення ефективності навчання іноземної мови в аспірантурі, враховуючи актуальність інтеграції освітньої системи України в європейський і світовий освітні простори та необхідність формування навичок активної роботи дослідників з міжнародними базами наукової інформації.

Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання іноземної мови до її практичного застосування і використання як засобу отримання необхідної інформації та обміну нею.

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

Програма відображає конкретні характеристики володіння іноземною мовою рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку відповідних навичок та умінь мовленнєвої діяльності.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій.

Функціональна компетенція включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: уміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати і проводити презентації та семінари.

Мовна компетенція передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови.

Мовленнєва компетенція охоплює рецептивні та продуктивні вміння. Вступник до аспірантури повинен брати участь в усному спілкуванні іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою.

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми з іноземної мови для аспірантів вступники повинні мати базову вищу освіту в обсязі бакалаврської та магістерської програм або програми «спеціаліст» за однойменною спеціальністю та здібності до оволодіння знаннями, уміннями й навичками в галузі наукових досліджень і відповідний рівень володіння іноземною мовою.

Робоче володіння іноземною мовою означає:

- а) уміти читати та повністю розуміти іншомовні тексти з побутової, країнознавчої, суспільно-політичної та фахової тематик;
- б) володіти навичками перекладу в межах вищезазначених тематик;
- в) володіти усним монологічним та діалогічним мовленням у межах

країнознавчої, побутової, суспільно-політичної та фахової тематик;

г) сприймати іноземне мовлення;

д) реферувати та анотувати суспільно-політичну та фахову літературу рідною та іноземною мовами;

е) уміти вести бесіду іноземною мовою та переказувати зміст прочитаного.

2. ВИМОГИ ДО МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ ДО АСПІРАНТУРИ

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння, до яких відносяться читання, говоріння, письмо та аудіювання.

ЧИТАННЯ

Вступник до аспірантури повинен уміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з джерела, прочитаного мовою оригіналу;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;
- працювати з двомовними та тлумачними словниками;
- вибирати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, оглядовим і пошуковим);
- читати без словника зі швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю - 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника зі швидкістю не менш ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю - не менш ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки на основі переробки отриманої інформації;
- читати з високим ступенем самостійності, адаптуючи стиль і швидкість читання до різних текстів і цілей, вибірково використовуючи відповідні довідкові джерела.

ГОВОРІННЯ

Монологічне мовлення.

Вступник до аспірантури повинен уміти:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- мати навички з усіх видів монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непередбачене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором;
- робити чіткі, детальні описи широкого кола об'єктів, пов'язаних зі сферою інтересів;
- пояснювати точку зору на основні положення теми, наводячи різні аргументи «за» і «проти».

Діалогічне мовлення.

Вступник до аспірантури повинен уміти:

- починати бесіду, вести та завершувати її; демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки та ін.;
- уміти спілкуватися в межах побутової, професійної та наукової сфер;
- користуватися мовою вільно, правильно й ефективно у широкому діапазоні загальних, академічних та професійних тем, чітко позначаючи зв'язки між ідеями; спонтанно спілкуватись, добре контролюючи граматичний аспект, приймаючи стиль мовлення залежно від обставин.

ПИСЬМО

Вступник до аспірантури повинен уміти реалізовувати на письмі комунікативні наміри:

- складати зрозумілі, детальні тексти відповідно до визначених тем у межах сфери професійних інтересів, узагальнюючи й оцінюючи інформацію та аргументи з певної кількості джерел;

- створювати чіткі, детальні описи дійсних або уявних подій чи вражень, виділяючи зв'язки між думками у вигляді чіткого зв'язного тексту й дотримуючись прийнятих умовностей відповідного жанру;
- писати твір з послідовно розгорнутою аргументацією, належним чином підкреслюючи основні думки;
- продукувати чітке, змістовне, об'ємне писемне мовлення з належним послідовним плануванням та розбивкою на абзаци;
- складати анотації наукових текстів, тези доповідей, ділові листи;
- занотовувати потрібну інформацію в ході спілкування / аудіювання.

АУДІЮВАННЯ

Вступник до аспірантури повинен уміти:

- розуміти аудіозаписи, зроблені носіями мови;
- розуміти нормативне усне мовлення, живе або в запису, як на близькій, так і на незнайомій темі, які зазвичай зустрічаються в особистому, суспільному, академічному або професійному житті;
- розуміти мовлення, складне у змістовому та лінгвістичному планах, як на конкретній, так і на абстрактній темі, оформлене нормативною вимовою, у тому числі - технічні дискусії зі спеціальності;
- розуміти розгорнуте мовлення та складні лінії аргументації на знайомій тематиці.

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

Лексичний мінімум повинен складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає широкому профілю навчального закладу. У цей мінімум входять загальнонавчана термінологічна лексика з фаху, а також так званий потенційний словник, що має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі і складатися з:

- 1) інтернаціональних слів, схожих за формою та подібних за змістом у рідній та іноземній мовах;
- 2) відтворюваних похідних та складних слів, створених зі знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи зі спеціалізованою літературою вступник до аспірантури також повинен знати найбільш вживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в ній.

3. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ

Організація і проведення вступного іспиту до аспірантури Уманського національного університету садівництва з іноземної мови здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Правил прийому Уманського національного університету садівництва здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у 2024 році, Положення «Про приймальну комісію Уманського НУС».

4. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Завдання екзаменаційного білету перевіряють 4 види мовної компетенції: читання, аудіювання, письмо, говоріння.

1. Прочитайте 2 тексти іноземною мовою загальнонаукового характеру (кожен текст - 1000 др. зн.) та виконайте запропоновані тестові завдання, обравши одну із запропонованих відповідей (відповісти на питання; вставити пропущені у тексті слова; визначити, відповідає речення змісту тексту чи ні).
2. Прослухайте 2 аудіозаписи іноземною мовою та виконайте запропоновані тестові завдання, обравши одну із запропонованих відповідей (відповісти на питання; визначити, відповідає речення змісту тексту чи ні).
3. Письмове повідомлення на одну з трьох запропонованих тем (діловий лист, доповідь, анотація дипломної роботи тощо) (140-190 слів).
4. Усне повідомлення на одну із розмовних тем. Співбесіда з питань загально-побутового та професійного спрямування.

5. ПЕРЕЛІК РОЗМОВНИХ ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО АСПІРАНТУРИ

Абітурієнт повинен уміти спілкуватися в межах запропонованої тематики, а також відповідати на питання, пов'язані з нею:

1. Моя освіта (університет, який я закінчив(ла)). Моя спеціальність та професійна діяльність.
2. Україна: географічне положення, політична система.
3. Сільське господарство України.
4. Економіка та промисловість України.
5. Великобританія (США, Франція, Німеччина): географічне положення, політична система.
6. Економіка та промисловість Великобританії (США, Франції, Німеччини).
7. Сільське господарство Великобританії (США, Франції, Німеччини).
8. Агроекологія.
9. Науково-дослідна робота здобувача вищої освіти.
10. На науковій конференції.
11. Відомі вчені та діячі культури України.
12. Роль іноземних мов у науково-дослідній роботі.

Рекомендовані додаткові запитання

1. Якою є тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
2. Чим зумовлений вибір теми Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
3. Чи маєте Ви публікації у фахових виданнях? Назвіть їх.
4. Чи брали Ви участь у науковій діяльності до вступу до аспірантури?
5. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?
6. Якою була тема Вашої магістерської роботи?
7. Якими знаннями, уміннями, навичками Ви оволоділи під час навчання в університеті?

8. У якій установі (організації) Ви працюєте? Яку посаду займаєте?
9. Що входить до Ваших посадових обов'язків?

6.ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО АСПІРАНТУРИ

1. Структура речення в англійській мові у порівнянні зі структурою речення в українській мові. Розповідне, питальне та заперечне речення. Типи питань.
2. Дієслово. Допоміжні, питальні та смислові дієслова.
3. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
4. Активний і пасивний стан. Особливості використання і перекладу пасивного стану. Узгодження часів.
5. Безособові форми дієслова. Дієприкметник, функції та способи перекладу. Інфінітив, функції та способи перекладу. Герундій, функції та способи перекладу.
6. Модальні дієслова та їх еквіваленти.
7. Умовний спосіб.
8. Функції дієслів *to be, to have, to do, will, should, would*. Функції дієслів із закінченням *-ing, -ed*.
9. Іменник. Утворення множини. Присвійний відмінок.
10. Артикль.
- 11.Займенник (загальні відомості). Особові, присвійні, вказівні займенники. Неозначені займенники *some, any* і заперечний займенник *no*. Кількісні займенники *many, much, few*. Неозначено-особовий займенник *one*. Три функції *one*. Підсилювальні і зворотні займенники
- 12.Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння.

13. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
14. Граматичні особливості перекладу (артикль, іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, прислівник, прийменник, сполучник). Конструкції типу *the more, the better, there + by*.
15. Лексичні особливості перекладу (багатозначність, конверсія, синонімія, неологізми, «фальшиві друзі перекладача», британський та американський варіанти англійської мови, уживані вирази та службові слова, іншомовні запозичення, аббревіатури, умовні позначення, власні назви тощо).
16. Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови науково-технічної літератури та їхні значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

7.ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ З
НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО АСПІРАНТУРИ

1. Часові форми дієслова. Зворотні дієслова, дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Дієслівне керування.
 2. Пасив. Результативний пасив. Модальні дієслова з інфінітив пасив.
 3. Інфінітивні звороти. Конструкції *haben + zu + інфінітив* та *sein + zu + інфінітив*. Конструкція *sich lassen + інфінітив*.
 4. Дієприкметники I і II у ролі означення. Поширене означення.
 5. Відокремлені дієприкметникові звороти.
 6. Прийменники з давальним відмінком. Прийменники зі знахідним відмінком.
 7. Прийменники з родовим відмінком. Відмінювання іменників.
 8. Прийменники з давальним та знахідним відмінками.
 9. Розділовий родовий відмінок.
- Ю.Займенникові прислівники.
11. Вказівні займенники у функції заміни іменників.
 12. Сурядні сполучники. Парні сполучники.
 13. Підрядні речення. Речення з підрядними означальними. Відмінювання відносних займенників.
 14. Додаткові підрядні речення. Речення з підрядними причини. Введення логічних зв'язків.
 15. Речення з підрядними мети і способу дії.
 16. Речення з підрядними умовними.
 17. Речення з підрядними часу.
 18. Кон'юнктив у самостійних реченнях.
 19. Кон'юнктив в умовних реченнях.

20. Лексичні, граматичні та синтаксичні особливості перекладу науково-технічної літератури.

8.ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО АСПІРАНТУРИ

1. Артиклі.
2. Множина іменників і прикметників.
3. Теперішній час (*présent de l'indicatif*) дієслів I, II, III груп.
4. Наказовий спосіб дієслова.
5. Вживання прийменників.
6. Кількісні та порядкові числівники.
7. Особові займенники та неозначено-особовий займенник *on*.
8. Займенники, прислівники та питальні слова.
9. Форми минулого часу (*passé composé, imparfait de l'indicatif, passé immédiat, plus-que-parfait, passé simple*).
10. Форми майбутнього часу (*futur immédiat, futur simple*).
11. Пасивний стан дієслова.
12. Форми умовного способу (*conditionnel présent et passé, présent et passé du subjonctif*).
13. Узгодження часових дієслівних форм.
- 14.Інфінітивні форми.
15. Дієприкметникові форми.
16. Дієслова з часткою *se* (*s'*).
17. Вживання займенників *en, y*.
18. Ступені порівняння прикметників і прислівників.

19. Лексичні, граматичні та синтаксичні особливості перекладу.

9.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами вступного іспиту здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання білетів. Оцінювання відбувається за шкалою 100-200 балів. Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії. Потім визначається середня кількість балів за результатами усіх питань виставлених членами комісії.

181-200 балів – означає: відповідь правильна, повна, довершена, обґрунтована, достовірна, точна, не викликає сумнівів у членів комісії;

141-180 балів – означає: відповідь правильна, достовірна з незначними неточностями, не викликає сумнівів у членів комісії;

100-140 балів – означає: відповідь у цілому правильна, проте із значною кількістю помилок, неповна, неточна, недовершена, незакінчена, необґрунтована, викликає уточнюючі запитання у членів комісії;

Незадовільно - означає: відповідь неправильна, недостовірна, викликає дискусію у членів комісії.

Вступний іспит вважається складеним за умови отримання здобувачем не менше 100 балів.

Іспит проходить в усній формі

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бєлих О. М. Практика перекладу з німецької мови: методичні рекомендації / О. М. Бєлих. Луцьк : П.П. Іванюк, 2014. 95 с.
2. Бондар Т. І. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників / Т. І. Бондар, З. Ф. Кириченко, Д. М. Колесник. - К., 2016. - 352 с.
3. Донець Й. І. Практична грамати́ка французької мови. Морфологія / Й. І. Донець, М. М. Лисенко. - К., 2016 - 262 с.
4. Ільченко О.М. Англійська для науковців. The Language of Science. – Київ: Наукова думка. – 2010. – 288 с.
5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : грамат. труднощі, лексич., термінол. та жанр.-стиліст. пробл. / В'ячеслав Іванович Карабан. – Вид. 4-те, випр. – Вінниця : Нова кн., 2004. – 572 с.
6. Карабан В. І. Переклад з української мови на англійську мову. Навч. посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти / В'ячеслав Іванович Карабан, Джеймс Мейс. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 562 с.
7. Комісаренко Н.О. Англійська мова. Навчальний посібник / Н.О. Комісаренко. - Умань : «Візаві», 2013. - 268 с.
8. Робоча програма навчальної дисципліни «Іноземна мова» для аспірантів і здобувачів / Т. В. Колбіна, Л. О. Ігнатенко. - Х. : ХНЕУ, 2014. - 41 с.
9. Максимук В. Англійська мова для аспірантів та науковців гуманітарноприродничих спеціальностей університетів / Валентина Максимук. – Львів : Львівський нац. Ун-т імені Івана Франка, 2012. – 232 с.
10. Маналакі Л. Л. Англійська мова: навчальний посібник / Л. Л. Маналакі. - Умань, 2013. - 260 с.
11. Хоменко Л. О. Французька мова. Практичний курс французької мови для немовленісвих факультетів вузів III-IV рівнів акредитації / Л. О. Хоменко, Л. А. Грищенко, Р. Г. Кропивко, А. М. Мороз. - Видання друге, доповнене. - Вінниця : Нова книга, 2013. - 560 с.
12. Хоменко Л. О. Німецька мова. Підручник / Л. О. Хоменко. - Вінниця :

Нова книга, 2012. - 232 с.

13. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма. English Academic Writing for Students and Researchers : [навч. посіб. для студентів, аспірантів і науковців] / Тетяна Вадимівна Яхонтова. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 218 с.
14. Ewer J.R., Latorre G. A Course in Basic Scientific English. – Cambridge University Press, 2011. – 128 p.
15. Gastel B. How to write and publish a scientific paper / Barbara Gastel, Robert A. Day. – Greenwood, 2016. – 330 p.
16. Greifelds, C.: Rechtswörterbuch, 17 Auflage, München, Verlag C. H. Beck, 2012.
17. Hewings M. Advanced Grammar in Use: A Self-Study Reference and Practice Book for Advanced Learners of English (3d edition). CUP, 2013 . – 304 p.
18. Hofmann A. H. Scientific Writing and Communication: Papers, Proposals, and Presentations / Angelika H. Hofmann. – Oxford University Press, 2013. – 726 p.
19. Leki I. Academic writing: Exploring processes and strategies / Ilona Leki. – Cambridge University Press, 1998. – 433 p
20. Tamzen A. Cambridge English for Scientists. – Cambridge University Press, 2012. – 128 p. Murphy R. Essential grammar in use: a self reference and practice book for intermediate students of English / Raymond Murphy. - Cambridge University Press, 2016. - 328p.
21. Sebraneck Patrick Write for College: A Student Handbook / Patrick Sebraneck. - Writers Inc., 2008. - 894 p.
22. Williams, Ivor. English for Science and Engineering, 2007. Heinle, Cengage Learning. – 106 p.